

ΚΟΛΑΣΙΣ ΔΑΝΤΟΥ

Φίλτατε Κύριε,

Δέχθητε τὴν ἔκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης μου διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ὑμετέρας Ποικίλης Σποᾶς. Τὸ ἐν ἀντίτυπον κοσμεῖ τὴν βιβλιοθήκην μου, τὸ ἄλλο δίδω τοῖς ἐνταῦθα ἐπιδημοῦσιν Ἑλλησιν εἰς ἀνάγνωσιν, ἵνα γνωστότερον γίνετα τὸ Ὑμέτερον ἀξιολογον ἔργον. Τὸ τρίτον ἔτος εἶναι τῷ ὄντι λαμπρὸν καὶ κατὰ πάντα ἐξαιρετικόν, διὰ τε τὴν ἀφθονίαν τῆς ὕλης καὶ τὴν ἐκλογὴν, δεικνύει δὲ τὴν πολλὴν φιλοτιμίαν ὑμῶν, ὅπως καταστήσητε τὴν Ποικίλην Σποᾶν ἔργον πολλῆς σημασίας καὶ βαρύτητος. Προθύμως πέμπω ὑμῖν διὰ τὸ 1885 ἐκ τῶν ἐπιστημοτέρων ἀσμάτων τῆς ἀνεκδότου μεταφράσεώς μου τῆς Κολάσεως τοῦ Δάντου.

Μετὰ πάσης ὑπολήψεως

ὄλος πρόθυμος

Α, Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ

Ἐν Βερολίῳ τῇ 15 Ἰουλίου 1884.

ΑΣΜΑ Ε΄.

Οὕτω κατέβημεν τοῦ πρώτου κύκλου
ἐπὶ τὸν δεύτερον, ὅστις ἐλάττων
τὸ πλάτος ἦν, πλήν μᾶλλον θρήνων πλήρης.
Φρικτὸν ὁ Μίνως τοὺς ὀδόντας τρύζων,
ἀνέκρινε τοὺς εἰσιόντας πάντας,
δικάζων, ἀφιεῖς, ὡς ἐσπειράτο.
Ἐννοῶ, ὅταν ἀγενὴς ψυχὴ τις
παρῆν ἐμπρός του, ἐξωμολογεῖτο·
ὁ δ' ὀξύς γνώστης τῶν ἀμαρτημάτων,
βλέπει τοῦ ἄδου ποῦ καθεῖς ἀνήκει,
καὶ τὴν οὐράν του ζώννυται τοσάκις,
ὅσους βαθμοὺς νὰ καταβῇ τὴν στέλλει.

Πάντοτε πλεῖστοι ἴστανται ἐμπρός της,
μετ' ἄλλας ἄλλ' ἐρχόμενοι εἰς κρίσιν·
λέγουν, ἀκούουν καὶ κατακυλοῦσι.
«Σὺ ὁ ἐλθὼν εἰς τὸν οἰκτρὸν ξενῶνα,»
ὁ Μίνως ὡς με εἶδε μοὶ προσεῖπε,
τὸ σοβαρὸν τοῦ ἔργου διακόπτων,
«Ἴδὲ ποῦ βαίνεις καὶ εἰς τί πιστεύεις.
Μὴ σ' ἀπατᾷ τὸ εὖρος τῆς εἰσόδου.»
Ὁ δ' ὁδηγός μου, «Τί φωνάζεις ;» εἶπε
«Μὴ κώλυε τὸν εἰμαρμένον δρόμον.
Τὸ θέλει ὁ δυνάμενος ὁ θέλει.
Ἄρκεῖ σοι τοῦτο. Πλέον μὴ ἐρώτα.»
Τότ' ἤρρησαν τῆς θλίψεως οἱ γόοι
ν' ἀκούωνται, κ' ἤλθον εἰς μέρος ὅπου
πλεῖστος κλαυθμὸς μοῦ ἐπληττε τὰ ὦτα.
Βωθὸν φωτὸς τὸ μέρος ἦν ἐκεῖνο,
καὶ ἐμυκάτο ὡς θαλασσοκλύδων,
ὄν ἄνεμοι μαστίζου ἐναντίοι.
Ἄκαματος ἢ τῶν νερτέρων λαίλαψ,
τὰ πνεύματα συστρέφει ἐν σιφῶνι,
συγκρούει καὶ κτυπᾷ καὶ τραυματίζει.
Πρὸ τοῦ κρημνοῦ δὲ ὅτε ἀφικνοῦνται,
ἐκεῖ κραυγαὶ καὶ οἰμογαὶ καὶ θρήνοι
τὴν ἀρετὴν τὴν θεῖαν βλασφημοῦσι.
Ἦκουσα ὅτι τιμωροῦνται οὕτως
οἱ σαρκικῶν ἁμαρτιῶν ἐργάται,
οἱ εἰς ὄρμας τὸν νοῦν ὑποδουλοῦντες.
Τοὺς πελαργούς ὡς ἐν χειμῶνος ὥρᾳ
φέρουσι κατ' ἀγέλας τὰ πτερά των,
τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ ἢ λαίλαψ
ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἄνω καὶ κάτω φέρει·
οὐδ' ἔχουσιν ἐλπίδα, ἢ ποινὴ των
οὐχὶ νὰ παύσῃ, καὶ νὰ μετριάσῃ.
Καὶ ὡς οἱ γερανοὶ, ψάλλοντες θρήνους,
εἰς μακροὺς στίχους τὸν ἀέρα τέμνουσιν,
ὁμοίως εἶδον ἐκπεμπούσας γόους
σκιάς ἐκεῖν' ἢ συμφορὰ νὰ φέρῃ.
Δι' ὃ καὶ εἶπον· «Ὁδηγέ μου, τίνας
εἰσὶν οὓς δαίρει ὁ ἀήρ ὁ μέλας ;»
«Ἡ πρώτη τούτων, περὶ ὧν νὰ μάθῃς
ζητεῖς, αὐτὸς μοὶ ἀπεκρίθη τότε,

ἡγεμονίς πολλῶν γλωσσῶν ὑπῆρξε.
Ἄκόλαστος, ὡς νόμον εἶχε θέσει,
τὸ ἐπιθυμητὸν θεμιτὸν, οὔτω
ζητοῦσα τὴν μορφήν νὰ ὑπεκφύγη.
Ἦν ἡ Σεμίραμις, διαδεχθεῖσα,
ὡς λέγεται, τὸν σύζυγόν της Μῖνον,
καὶ εἶχε γῆν ἧς ὁ Σουλτάνος ἄρχει.
Ἐξ ἔρωτος ἢ ἄλλη αὐτοκτόνος,
ἠπίσθησε πρὸς τὴν Σιχέως κόνιν·
καὶ μετ' αὐτὴν ἡ λάγνος Κλεοπάτρα.)
Καὶ τὴν Ἑλένην εἶδον, δι' ἧς τόσα
ἐπῆλθον ἄλγη, καὶ τὸν Ἀχιλλέα,
τὸν θῦμα τέλος ἔρωτος πεσόντα.
Τὸν Πάριν, τὸν Τριστάνον, καὶ χιλίους
μοὶ εἶπεν ἄλλους, δακτυλοδεικτῶν τους,
οὓς ἐκ τοῦ βίου ἤρπασεν ὁ ἔρωσ.
Ἀκούσας ὁ διδάκτωρ μου νὰ λέγη
τοὺς μαχητάς, τὰς παλαιὰς γυναῖκας,
καταληφθεῖς ὑπ' οἴκτου, συνετρίβην,
καὶ εἶπον· «Ποιητὰ, θὰ ἐπεθύμουν
τοὺς δὺν νὰ λαλήσω, τοὺς χωροῦντας
ὁμοῦ, τοὺς ἐλαφροὺς ὡς τὸν ἀέρα.»
Ὁ δ' εἶπεν· «Ἄμα πλησιάσουν, σπεῦσον,
καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ ἔρωτός των
προσκάλεσόν τους. Θὰ ἰδῆς νὰ ἔλθουν».
Καθὼς δ' ἀνεμοφόρητοι προσῆλθον,
εἴρων φωνήν, «Ψυχαὶ καμοῦσαι, εἶπον,
διαλεχθῶμεν, εἰ οὐδεὶς κωλύη.»
Καθὼς περιστεραὶ ἄς καλεῖ πόθος
ταννύπτερος πρὸς φωλεὰν γλυκεῖαν
πετῶσι, καὶ ἡ θέλησις τὰς φέρει,
οὔτω τοὺς στοίχους τῆς Διδουῆς λιποῦσαι,
προσῆλθον διὰ τοῦ σαπροῦ ἀέρος.
Τόσῃν ἢ φίλῃ κλησίς ἰσχὺν εἶχε.
«Ἦ κεχαριτωμένη ψυχὴ ζῶσα,
ἡμᾶς διὰ τοῦ ζόφου ἐπεσεκέφθης,
τοὺς βάψαντας δι' αἵματος τὸν κόσμον!
Ἄν εὔνοος ἦν ἡμῖν ὁ παντοκράτωρ,
τὴν σὴν εἰρήνην θὰ τῷ ἐζητοῦμεν
διότι ἐλεεῖς τὰς συμφοράς μας.
Ὅ,τι ν' ἀκούσης, νὰ εἰπῆς θελήσης,

θ' ἀκούσωμεν καὶ θὰ εἰπῶμεν, ὅσω
ἢ καταγιγίς κοπάζει καθὼς τώρα.
'Ἡ χώρα κεῖται ἢ τῆς γεννητῆς μου
ὅπου ὁ Πάδος καταβρέτῃ εἰς ὄχθην,
πρὸς ἀνάπαυσιν μετὰ τῶν ὀπαδῶν του.
'Ἐρως, ὁ πλήττων τρυφερὰς καρδίας,
πρὸς τὸ ἐμὸν κατέσχε τοῦτον κάλλος,
οὐ ἀφηρέθην, πῶς, ἐστὶ μοι αἴσχος!
'Ἐρως ὁ εἰς ἐρώμενον οὐδένα
τὸ ἀντερᾶν μὴ ἀφιεῖς, εἰς τοῦτον
μ' εἴλκυσε, κ' ἐτι βλέπεις, δὲν μ' ἀφήνει.
'Ἐρως ἡμῖν ἠτοίμασ' ἓνα τάφον·
προσμένει δ' ἡ Καίνα τὸν φονέα.»
Οἱ λόγοι οὗτοι παρ' αὐτῶν μᾶς ἤλθον.
'Ακούσας τὰς ψυχὰς τὰς τεθλιμμένας,
ἐκλίνα κάτω ἀτενὲς τὸ βλέμμα.
«Τί σκέπτεσαι ;» ὁ Ποιητῆς μοι εἶπε.
'Αποκριθεὶς δὲ εἶπον· «Οἶμοι ! πόσαι
γλυκεῖαι σκέψεις, πόσοι θερμοὶ πόθοι
τοὺς ἔφερον εἰς τὸ θρηνηῶδες βῆμα !»
Στραφεὶς δὲ εἶτα πρὸς αὐτοὺς, τοῖς εἶπον·
«Φραγκίσκα, τὰ σὰ βάσαν' ἀθυμίας
καὶ εὐλαβῶν δακρύων μὲ πληροῦσι.
Εἰς τῶν ἡδέων στεναγμῶν τὰς ὥρας,
εἶπε, πῶς, πόθεν ἔδωκεν ὁ ἔρως
νὰ μάθητε τοὺς ἀμφιβόλους πόθους ;»
'Ἡ δ' εἰς ἐμέ· «Οὐκ ἔστι θλίψις μείζων
τοῦ ἐνθυμεῖσθαι χρόνων εὐδαιμόνων
ἐν συμφοραῖς. Τὸν ποιητὴν ἐρώτα.
'Ἄλλ' ἂν τὴν πρώτην νὰ γνωρίσης ρίζαν
τοῦ ἐρωτός μας τόσοσιν ἔχῃς πόθον,
θὰ πράξω ὡς ὁ λέγων ἐν ᾧ κλαίει.
'Ανεγινώσκομέν ποτε πρὸς τέρψιν
περὶ τοῦ Λαγγελότου, ὅς ἠγάπα.
Εἶμεθα μόνοι, ἄνευ ὑποψίας.
Πολλάκις ἢ ἀνάγνωσις τὸ βλέμμα
ἡμῶν συνῆψε, κ' ἠλλαξε τὴν ὄψιν.
'Ἄλλ' ἐν μᾶς κατενίκησε χωρίον,
ἢ φράσις ὅτι ὁ γλυκύς τῆς γέλως
ἀπεφιλήθ' ὑπὸ τοῦ ἔραστοῦ της.
Τότε καὶ οὗτος ὁ ἀχώριστός μου

μ' ἐφίλησε τὰ χεῖλη ὄλως τρέμων.
Προαγωγὸς ἦν ὁ τὴν βίβλον γράψας.
Καὶ τότε δὲν ἀνέγνωμεν παρέκει.»
Ἐν ᾧ δ' ὠμίλει ταῦτα τὸ ἐν πνεῦμα,
τὸ ἕτερον ἐθρῆνει τόσον ὥστε
ἐγὼ ἐλυποθύμουν ἐξ ἐλέου
κ' ἔπεσα ὅπως σῶμα θνησκον πίπτει.

ΑΣΜΑ ΣΤ'.

Ἦς δὲ συνῆλθον αἱ κλεισθεῖσαι φρένες
τοῦ οἴκτου πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἐκείνους,
τοῦ καταθορυβήσαντός μ' ἐν θλίψει,
νέα βάσανα καὶ βασανιζομένους
πέριξ μου εἶδον, ὅπου ἐκινούμην
κ' ἐστρεφόμενην κ' ἔφερον τὸ βλέμμα.
Εἶμ' ἐν τῷ τρίτῳ κύκλῳ, τῷ τοῦ ὄμβρου,
ψυχροῦ, τρισεπαράτου κ' αἰωνίου,
οὐ δὲν ἀλλάσσει ἢ κανὼν ἢ τρόπος.
Χιῶν, χαλάζης βῶλοι, βαστὸν ὕδωρ
διὰ τοῦ σκοτεινοῦ ἀέρος πίπτουν.
Βρωμᾶ ἢ γῆ ἢ ταῦτα δεχομένη.
Ὁ Κέρβερος, σκληρὸν καὶ φρικτὸν κτῆνος,
διὰ τριῶν φαράγγων, κυνὸς δίκην,
προσυλακτεῖ τοὺς ἐμθυθιζομένους.
Ἦν ἐρυθρόφθαλμος, μελανογένυς,
προγάστρω, καὶ γαμψόνυχος τὰς χεῖρας,
τὰ πνεύματα σπαράττει, σπᾶ καὶ σχίζει.
Ἦρύονται δ' ἐν τῇ βροχῇ ὡς κῦνες,
στέγοντες ἐν πλευρὸν διὰ τοῦ ἄλλου
οἱ βέβηλοι, καὶ στρέφονται ἀπαύστως.
Ὁ μέγας ὄφις Κέρβερος ἰδὼν μας,
ἔδειξε χαινῶν τοὺς ὀξεῖς ὀδόντας,
καὶ μὴ σφαδάζον εἶχεν οὐδὲν μέλος.
Ὁ δ' ὀδηγός μου, τείνων τὰς παλάμας,
ἔλαβε χῶμα, καὶ χερσὶ πληθούσαις,
τὸ ἔρριψεν εἰς τ' ὀδοντῶδες χάσμα.
Καθὼς ὁ κύων ὑλακτεῖ ἀγρίως,
πραύνεται δ' ὡς, τὴν βορὰν δαγκάση,
νὰ τὴν καταβροχθίσῃ μόνον θέλων,

τοιουτοτρόπως τὰ βάρεια χεῖλη
ῥύνοντο τοῦ δαίμονος Κερβέρου,
ὥστ' αἱ ψυχαὶ κωφαὶ νὰ ἦν' ἐπόθουν.
Ἐπὶ πολλῶν τὰς πτέρνας ἐπατοῦμεν,
οὐς ἢ βροχὴ συνῆγεν ἢ ῥαγδαία,
ἰνδάσματα, κενὰς μορφὰς προσώπων.
Ἐκείντο πᾶσαι κατὰ γῆς, πλὴν μόνης
μῆς. Αὐτὴ ὡς εἶδε διελθόντας
ἡμᾶς, ἀνέστη ἀνακαθεσθεῖσα.
«Σὺ ὅς διέρχεσαι τὴν κόλασίν μας,
εἶπεν, ἰδέ με, ἀναγνώρισόν με.
Σὺ εἶχες γίνεαι πρὶν ἢ ἀπογίνω.»
Κ' ἐγὼ τῷ εἶπον· «Σ' ἀποσπῶσιν ἴσως
τῆς ἐμῆς μνήμης οἱ βασκισμοί σου.
Ποτὲ δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ σὲ εἶδον.
Εἰπέ, τίς εἶ, πρὸς τί εἰς οἰκτρὸν οὕτω
κατεδικάσθης τόπον, κ' εἰς παιδείαν
ἧς μεῖζων ἴσως, χεῖρων δὲν ὑπάρχει.»
Ὁ δ' εἰς ἐμέ· «Ἡ πόλις σου, ἢ φθόνου
ὑπερχειλῶς πεπληρωμένη, εἶχε
κ' ἐμέ εἰς τὴν χορείαν τὴν φαιδρὰν της
Μ' ἐλέγετε Κιάκον οἱ πολῖται,
καὶ διὰ τὴν ἐπάρατόν μου λαιμαργίαν
εἰς τὴν βροχὴν ἀπόλλυμαι, ὡς βλέπεις.
Καὶ θλιβερά ψυχὴ δὲν εἶμαι μόνη.
Ὅμοίως δι' ὁμοίαν ἀμαρτίαν
καὶ αὐταὶ πάσχουσιν.» Ἄλλο δὲν εἶπε.
«Τὸ πάθος σου, Κιάκα, ἀπεκρίθην,
βαθέως μὲ λυπεῖ, μέχρι δακρύων.
Εἰπέ μοι δ', ἂν ἠξεύρης, τί θὰ γίνουν
τῆς διεστώσης χώρας οἱ πολῖται,
ἐάν τις δίκαιος ἐκεῖ· κ' εἰπέ μοι,
πόθεν αὐτοῖς διχόνοια τσοαύτη;»
Ὁ δ' εἶπε μοι· «Μετὰ πολλὴν τὴν ἔριν
θὰ ἔλθωσιν εἰς αἶμα, κ' οἱ τοῦ δάσους
τοὺς ἄλλους θὰ διώξουν καὶ θὰ βλάψουν.
Εἶτα δὲ πρέπει, μετὰ τρεῖς ἡλίους
νὰ καταβάλωσιν αὐτοὺς οἱ ἄλλοι,
τῇ βοηθείᾳ τοῦ λοξοδρομοῦντος.
Ἐπὶ πολὺ τὰ μέτωπα ὑψοῦντες,
τὰ τῶν ἐτέρων θὰ βαρυπατῶσι,

καί τοι θρηγνούντων καί αἰσχυνομένων.
Δύω εἰσὶν οἱ δίκαιοι, ἀλλ' οὐ τις
αὐτοῖς προσέχει. Διαφλέγει πάντας
ὑπεροψία, φθόνος, ἀπληστία.»
Ἐδὼ τὸν κλαυθμηρὸν ἔπαυσε λόγον.
Κ' ἐγὼ τῷ εἶπον· «Ἐτι διδάξόν μοι,
καὶ χάρισόν μοι ἄλλας τινὰς λέξεις.
Ὁ Φαρινάβας, ὁ χρηστὸς Τεγγαῖος,
ὁ Ῥουστικούκης, ὁ Ἀρρίγιος, Μόσκας
κ' οἱ ἄλλ' οἱ τὰ χρηστὰ πονεῖν φιλοῦντες
Εἰπέ ποῦ εἶναι· δὸς νὰ τοὺς γνωρίσω,
νὰ μάθ' ὁ οὐρανὸς ἂν τὰ δεινὰ των
πραΰνη, ἢ ὁ ἄδης τὰ πικραίνη.»
Ὁ δέ· «Εἰσὶ μετὰ τῶν μελαντέρων
ψυχῶν. Ἐαὐτοὺς πιέζουν ἁμαρτίαι.
Θὰ τοὺς ἰδῆς ἂν καταβῆς ἀκόμη.
Εἰς τὸν γλυκὺν ὅτε θ' ἀνέλθης κόσμον,
εἰς τῶν ἐκεῖ τὴν μνήμην σύστησόν με.
Ἄλλο δὲν λέγω οὐδὲ ἀπαντῶ σοι.»
Ἄλλοιθορον τὸ πρὶν εὐθύ του βλέμμα
μ' ἠτένισε, τὴν κεφαλὴν δὲ κλίνας,
ἔπεσεν ὅπως οἱ τυφλοὶ οἱ ἄλλοι.
Ὁ δ' ὁδηγὸς μοὶ εἶπε· «Τούτους μόνον
θενὰ ἐγείρ' ἢ σάλπιγξ τοῦ Ἀγγέλου,
ὅτε θὰ ἔλθ' ἡ ἐχθρική ἰσχὺς της.
Τότε καθεὶς τὸν θλιβερόν τσου τάφον,
τὴν σάρκα του θ' ἀνεύρη, τὴν μορφήν του,
θ' ἀκούσῃ τὴν κλαγγὴν τὴν αἰωνίαν.»
Οὕτω διέβημεν συμμιγῆ ὕλην
ψυχῶν καὶ ὑετοῦ βραδυποροῦντες
τὰ τοῦ κατόπιν βίου θίγοντές πως.
Κ' εἶπον· «Διδάσκαλε, αἱ ποιναὶ αὐταὶ
μετὰ τὴν δίκην θὰ ἐπιταθῶσι,
θὰ φθίνωσιν, ἢ φλογεραὶ θὰ μείνουσιν ;»
Ὁ δέ· Τὴν σὴν ἐρώτα ἐπιστήμην,
καθ' ἣν ὅποσον ἐντελής τις, μᾶλλον
καὶ ἡδονὴν αἰσθάνεται καὶ πόνον.
Εἰ καὶ τὸ γένος τὸ τῶν ἐπαράτων
οὐδέποτ' εἰς ἐντέλειαν βαδίσσει,
ἐκ τοῦ μετὰ πλέον τοῦ πρὶν ἐλπίζει.»
Ὡδεύσαμεν τὸν δρόμον τοῦτον κύκλω,

λέγοντες πλείστ' ἂ δὲν ἐπαναλέγω
ἀφίχθημεν δ' εἰς κατιὸν σημεῖον,
ὅπου ὁ μέγας ἦν ἐχθρὸς, ὁ Πλούτων.

ἈΣΜΑ ΙΑ'

Διὰ τοῦ χείλους ἀπορρώγος ὄχθης
κυκλωτεροῦς ἐκ τεθλασμένων βράχων
ἤλθομεν ἄνω μάνδρας σκληροτέρας,
κ' ἔνεκα τῆς φρικώδους δυσωδίας
τῆς ἀνιούσης ἀπὸ τῆς ἀβύσσου,
ὀπίσω λίθου ἔστημεν μεγάλου
τάφου, ἐφ' οὗ ἀνέγνων γεγραμμένα
ταῦτ'· «Ἀναστάσιον τὸν πάππαν κρύπτω,
δελεασθέντα ὑπὸ τοῦ Φωτίνου.»
«Βραδεῖα ἔστω ἡ κατάβασίς μας,
ἵνα εἰς τὴν δυσώδη ἐθισθῶμεν
πνοήν, καὶ μὴ ψηφῶμεν αὐτὴν πλέον.»
Αὐτὰ ὁ ὀδηγός· Ἐγὼ δέ, «Τρύπον,
εἶπον, εὐρὲ, μὴ ὁ καιρὸς εἰς μάτην
παρέλθῃ.»-«Τοῦτο σκέπτομαι, τὸ βλέπεις,»
ἤρξατο, «τέκνον.» Εἰς αὐτοὺς τοὺς βράχους
τρεῖς βαθμηδὸν μειούμεν' εἰσὶ κύκλοι,
ὅμοιοι πρὸς ἐκείνους οὐς ἀφήκας,
κατηραμένων δὲ πνευμάτων πλήρεις.
'Ἄλλ' ἴν' αὐτῶν ἡ ὄψις σοὶ ἀρκέσῃ,
ἄκουσον τίς, πρὸς τί ἡ κόλασις των.
Κακίας πάσης οὐρανομισήτου
ἔστιν ἡ βλάβη τέλος· τὸ δὲ τέλος
αὐτὸ δολίως ἢ βιαίως βλάπτει.
'Ὁ δόλος δ' ὦν κακία ἀνθρωπίνῃ,
ὀργίζει μᾶλλον τὸν Θεόν, καὶ κάτω
οἱ δόλι' ὑπὲρ ἄλλους τιμωροῦνται.
'Ὁ πρῶτος κύκλος ἔστι τῶν βιαιῶν·
ἡ βία δ' ἐπειδὴ τριπλῶς ἀσκεῖται,
εἰς τρεῖς καὶ οὗτος τέμνεται κυκλίσκους.
Εἰς τὸν Θεόν, εἰς ἑαυτὸν τὴν βίαν,
εἰς τὸν πλησίον καὶ τὰ τοῦ πλησίον
νὰ φέρῃ δύναταί τις, ὡς θὰ μάθῃς.
Βίαιος θάνατος, ἀλγεινὸν τραῦμα

τοὺς ἄλλους βλέπτει, τὰς δ' αὐτῶν οὐσίας
 δηώσεις, ἐμπρησμοί, παραβιάσεις·
 δι' ὃ φονεῖς, τραυματιστὰς κακούργους,
 ληστὰς καὶ ἀνδραποδιστὰς κολάζει
 ὁ πρῶτος γύρος εἰς βαθμοὺς παντοίους.
 Οἱ δ' ἐπιβάλλοντες βιαίαν χεῖρα
 εἰς ἑαυτοὺς καὶ τὰ αὐτῶν, εἰς γύρον
 τὸν δεύτερον μετανοοῦσι μάτην,
 κ' οἱ ἑαυτοὺς τοῦ κόσμου σὰς στεροῦντες,
 ὁ σπαταλῶν τὸ ἔχειν του καὶ παίζων,
 ὁ κλαίων ὅπου ὤφειλε νὰ χαίρη.
 Εἰς τὸν Θεὸν δὲ βίαν ἐπιφέρει,
 πᾶς ὅστις βλασφημεῖ καὶ τὸν ἀρνεῖται,
 τὴν φύσιν καὶ τὰ δῶρά της ὑβρίζει,
 δι' ὃ ἐγκλείει ὁ ἐλάσσων κύκλος
 τὰ Σόδομα ὁμοῦ καὶ τὴν Καύρσαν,
 καὶ τοὺς ἐν τῇ καρδίᾳ θεεμπαίκτας.
 Τὸν δάκνοντα τὰς συνειδήσεις δόλον
 τινὲς μὲν μηχανῶνται κατ' εὐπίστων,
 οἱ δὲ καὶ πρὸς τοὺς φειδωλοὺς τὴν πίστιν.
 Ὁ ἔσχατος τῶν τρόπων θραύων μόνον
 ὃν πλέκ' ἡ φύσις σύνδεσμον ἀγάπης,
 ἀνήκει εἰς τὸν δεύτερον τῶν γύρων.
 Ὑπόκρισις πλήν, πανουργία, ψεῦδος,
 κλοπὴ, ἀπάτη καὶ δωροδοκία,
 προαγωγοί, προδόται καὶ τοιοῦτοι,
 ἀλλοίως λησμονοῦσι τὴν ἀγάπην
 τὴν φυσικὴν καὶ τὴν προστιθεμένην,
 ἔξ ἧς πηγάζ' ἡ πρὸς ἀλλήλους πίστις·
 κ' εἰς κύκλον τὸν ἐλάσσονα, τὴν θέσιν
 τοῦ κόσμου, ἔνθα ἔχ' ἡ Δίς τὴν ἔδραν,
 πᾶς ὁ προδίδων τήκετ' αἰωνίως.»
 Κ' ἐγώ· Διδάσκαλέ μου, ὁ σὸς λόγος
 εὐλήπτως πάνυ διακρίνει τοῦτο
 τὸ βάραθρον καὶ τοὺς αὐτοῦ ἐνοίκους.
 Εἰπέ μοι δ', οἱ τοῦ βορβορώδους ἔλους,
 οὓς δέρουσιν ὁ ἄνεμος καὶ ὄμβρος,
 οἱ ἀντιλοιδοροῦμενοι τραχέως
 πῶς δὲν οἰκοῦσι τοῦ πυρὸς τὴν χῶραν,
 ἂν θεία ἐπ' αὐτῶν ὀργὴ βαρύνῃ;
 Ἐὰν δὲ οὐ, τί οὕτω τιμωροῦνται ;»

Ὁ δ' εἶπε· «Τί ἐκτρέπεται τοσοῦτο
τὸ πνεῦμά σου ἀφ' ὅ,τ' εἶν' εἰθισμένον ;
Ἡ μὴ ὁ νοῦς σου ἀλλαχοῦ πλανᾶται ;
Δὲν ἐνθυμεῖσαι τίνες αἱ τρεῖς λέξεις
αἱ τὰς θεομιοσήτους διαθέσεις
διατυποῦσαι ἐν τῇ Ἠθικῇ σου ; -
Κακία, ἀκρασία, θηριότης
παράφρων· ἡ δ' ἀκολασία ὅτι
ἤττον ὀργίζει τὸν Θεὸν κ' ὑβρίζει ;
Ἄν ἀναλογισθῆς τὸν λόγον τοῦτον,
κ' ἐνθυμηθῆς τίνες οἱ ἄνω κ' ἔξω
εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κεκολασμένοι,
θα ἐννοήσης πῶς τῶν φαύλων τούτων
εἰσὶ κεχωρισμένοι, καὶ πῶς ἤττον
ἡ θεία δίκη τοὺς καταμαστίζει.»
- « Ἦλιε, ὅς ἴσῃς τὰς θαμβὰς ὄψεις,
μ' ἠδύνεις τὰς ἀμφιβολίας λύων,
ὥστε διστάζων ὡς γινώσκων χαίρω.
Ὀλίγον, παλινδρόμησον,» τῷ εἶπον.
« Ὀργίζει, εἶπας, ἡ τοκογλυφία
τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Τὸν κόμβον λύσον.»
« Τοῖς μελετῶσιν ἡ φιλοσοφία
διδάσκει, ὅχ' εἰς ἐν χωρίον μόνον,
ἡ φύσις ὅτι τὴν ἀρχὴν τῆς ἔλκει
ἐκ θείας διανοίας τε καὶ τέχνης.
Ἄν δ' ἐρευνήσης εἰς τὴν φυσικὴν σου,
θα εὖρης μετ' οὐχὶ πολλὰς σελίδας,
ὅτι ἐκεῖνη ἔπεται ἡ τέχνη
ὑμῶν, ὡς μαθητῆς τῷ διδασκάλῳ,
καὶ ὅσον ἐγγονος τοῦ Θεοῦ εἶναι.
Ἐκ τούτων τῶν πηγῶν, ἂν ἐνθυμησῶ
τὴν Γένεσιν, ἀρχὴν νὰ ἔχη πρέπει
καὶ πρόοδον τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.
Ὁ τοκογλύφος δ' ἄλλην ὁδὸν τέμνων,
φεύγει τὴν φύσιν καὶ τὴν ὁπαδὸν τῆς,
ὡς ἀλλαχοῦ στηρίζων τὰς ἐλπίδας.
Ἄλλ' ἔπου. Μοὶ ἀρέσκει νὰ προβῶμεν.
Ἡδ' οἱ ἰχθῦς ἐκεῖ ἐξανατέλλουν,
ἡ δ' Ἄμαξα εἰς τὸν Θρασκίαν κεῖται.
Κατέρχεται δ' ἐκεῖ μακρὰν ὁ δρόμος.»